Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0520U100069

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-01-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вечорка Вікторія Вікторівна

2. Vechorka Viktoria Viktorivna

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.02.01

Назва наукової спеціальності: Розведення та селекція тварин

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-12-2019

Спеціальність за освітою: зоотехнія

Місце роботи здобувача: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 27.355.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН

Код за ЄДРПОУ: 05408024

Місцезнаходження: вул. Погребняка, 1, с. Чубинське, Бориспільський р-н., Київська обл., 08321, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.39.13, 68.39.23

Тема дисертації:

1. Наукове обґрунтування та практичні засади селекційного удосконалення молочної худоби вітчизняних порід

2. Scientific substantiation and practical principles of breeding improvement of dairy cattle of domestic breeds

Реферат/анотація:

1. У дисертації наведено результати вивчення особливостей екстер'єрного типу молочної худоби вітчизняних порід у взаємозв'язку з їх продуктивністю, тривалістю та ефективністю довічного використання, співвідносним розвитком лінійних ознак з визначенням популяційно-генетичних параметрів. Проведено комплексне визначення селекційно-генетичних аспектів формування скотарства України на сучасному етапі удосконалення українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід. Досліджено особливості формування молочної продуктивність корів спеціалізованих молочних порід, визначено ступінь впливу генотипових факторів на її реалізацію. Проведена оцінка особливостей екстер'єру корів за промірами та індексами будови тіла у динаміці лактацій; вивчено мінливість ознак будови тіла та продуктивності корів різних екстер'єрно-конституціональних типів. Досліджено особливості екстер'єрного типу корів, оцінених за

методикою лінійної класифікації. Встановлено ступінь впливу лінійних ознак екстер'єру на розвиток молочної продуктивності корів-первісток українських молочних порід. Досліджено ступінь успадковуваності та вплив спадкових чинників на екстер'єрний тип корів. Проведена оцінка показників довголіття та довічної продуктивності корів українських молочних порід в аспекті впливу генетичних та паратипових чинників. Проведений аналіз впливу оцінки лінійних ознак типу на тривалість життя корів. Оцінка потомства генеалогічних формувань підтвердила вплив лінійної належності на рівень молочної продуктивності корів досліджуваних порід. Встановлено, що у стадах з розведення української чорно-рябої молочної породи кращими були лінії Інгансе 343514, Валіанта 1650414, Старбака 352790 та П.Ф.А. Чіфа 1427381, української червоно-рябої молочної породи – Елевейшна 1491007. Доведено залежність молочної продуктивності помісних корів від умовної частки спадковості голштинської породи. Різниця на користь тварин зі спадковістю голштина 87,6-100 % у порівнянні з групами первісток з нижчою кровністю становила 263-2429 кг (українська чорно-ряба молочна порода) та 451-1336 кг (українська червоно-ряба молочна). Одержані коефіцієнти сили впливу паратипових чинників свідчать про вплив на величину надою корів-первісток року народження та отелення. З генотипових факторів найсуттєвіший вплив на величину надою та вміст жиру в молоці має племінна цінність батьків корів. Оцінка тварин різних екстер'єрно-конституціональних типів встановила, що корови-первістки лептосомного типу мали достовірно вищий надій на 537 кг (українська чорно-ряба молочна) та 472 кг (українська червоно-ряба молочна), ніж ровесниці ейрисомного. Встановлено існування додатної кореляції між надоєм корів-первісток та груповими і описовими ознаками лінійної класифікації. Успадковуваність групових ознак екстер'єру варіює в межах від h2=0,242 до h2=0,356. Сила впливу племінної цінності батька у загальній частці мінливості лінійних ознак становила 37,1-41,8%, умовної кровності голштинської породи матері – 24,9-31,5, лінії батька – 3,4-29,5. Показники продуктивного довголіття корів вітчизняних молочних порід свідчать про спадковий вплив умовної кровності голштинської породи, генеалогічних формувань та індивідуальної спадковості бугаїв-плідників на їхню мінливість. Виявлено залежність показників тривалості використання та довічної продуктивності від паратипових чинників. Вплив року народження на тривалість життя корів становив 24,4%, господарського використання – 21,7%, лактування – 13,1%, надій на один день господарського використання – 36,7% та лактування – 22,6%. Встановлено співвідносну залежність між оцінкою описових ознак екстер'єру та тривалістю життя корів.
Ключові слова: порода, лінія, надій, екстер'єр, лінійна оцінка типу, тривалість продуктивного використання, довічна продуктивність, підбір, генотип, мінливість, кореляція, успадковуваність, сила впливу.

2. The dissertation presents the results of studying the features of the exterior type of dairy cattle of domestic breeds in relation to their productivity, duration and efficiency of life use, the correlation of the development of linear traits with the determination of population and genetic parameters. A complex determination of breeding and genetic aspects of the formation of cattle breeding of Ukraine at the present stage of improvement of Ukrainian Black-and-Red and Red-and-White dairy breeds has been carried out. The peculiarities of formation of dairy productivity of cows of specialized dairy breeds were investigated, the degree of influence of genotypic factors on its realization was determined. The characteristics of the cow's exterior were measured in terms of measurements and body structure traits indices in lactation dynamics; the variability of body structure and productivity of cows of different exterior-constitutional types were studied. The features of the exterior type of cows evaluated by the linear classification method were investigated. The degree of influence of linear traits of the exterior on the development of dairy productivity of first-born cows of Ukrainian dairy breeds was established. The degree of inheritance and influence of hereditary factors on the exterior type of cows was investigated. The indices of longevity and life productivity of cows of Ukrainian dairy breeds in the aspect of influence of genetic and paratypical factors were evaluated. The influence of estimation of linear type traits on the life expectancy of cows was analyzed. Assessment of offspring of genealogical formations confirmed the influence of linear affiliation on the level of dairy productivity of cows of the studied breeds. In breeding herds of the Ukrainian Black-and-White dairy breed, the best lines were: Inhanse 343514, Valiant 1650414, Starbuck 352790 and P.F.A. Chif 1427381, Ukrainian Red-and-White dairy breed – Eleveyshn 1491007. The dependence of dairy productivity of crossbred cows on the conditional share of heredity of Holstein breed is proved. The difference in favor of animals with

Holstein hereditary 87.6 -100% in comparison with the groups of first-borns with lower blood count was 263-2429 kg (Ukrainian Black-and-White dairy breed) and 451-1336 kg (Ukrainian Red-and-White dairy breed). The obtained coefficients of the force of influence of paratypical factors testify to the influence on the milk yield of the first-born cows of the year of birth and calving. Of the genotypic factors, the most significant influence on the milk yield and fat content of milk has the breeding value of the cow's parents. An evaluation of animals of different exterior-constitutional types found that leptosomal type first-born cows had significantly higher yield of 537 kg (Ukrainian black-and-white dairy) and 472 kg (Ukrainian red-and-white dairy) than peers of erysomal. There is a positive correlation between the milking of first-born cows and the group and descriptive traits of linear classification. The inheritance of group exterior traits varied from h2 = 0.242 to h2 = 0.356. The force of influence of the breeding value of the father in the overall share of variability of linear traits was 37.1-41.8%, the conditional blood count of the Holstein mother breed – 24.9-31.5, the father's line – 3.4-29.5. Indicators of productive longevity of cows of domestic dairy breeds testify to the hereditary influence of the conditional blood count of Holstein breed, genealogical formations and individual heredity of sires on their variability. The dependence of indicators of duration of use and life productivity on the paratypical factors was revealed. The impact of the year of birth on the life expectancy of cows was 24.4%, economic use – 21.7%, lactation – 13.1%, yield for one day of economic use – 36.7% and lactation – 22.6%. A correlation between the descriptive traits of the exterior and the life expectancy of the cows was determined. Keywords: breed, line, yield, exterior, linear type estimation, duration of productive use, lifetime productivity, selection, genotype, variability, correlation, inheritance, power of influence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хмельничий Леонтій Михайлович
2. Khmelnichyi Leontyi M.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хмельничий Леонтій Михайлович

2. Khmelnichyi Leontyi M.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гетя Андрій Анатолійович

2. Getya Andriy A.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Підпала Тетяна Василівна

2. Pidpala Tetyana Vasilivna

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорович Віталій Васильович

2. Fedorovych Vitaliy Vasilievich

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Ковтун Світлана Іванівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Ковтун Світлана Іванівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.